Ungdomars politiska (o)intresse

- En kartläggning av det politiskt engagemanget bland unga på Hisingen

Ungdomssatsningen Hisingen

HT2021

Ellinore Blendberg

Innehållsförteckning

Inledning……..……..……3

Syfte och frågeställning……..……..3

Bakgrund……..……4

Material och metod……..……..……..……5

Resultat……..……6

Enkät……..……..6

Intervju……..……..…12

Slutdiskussion……..……14

Källförteckning……..……..……..18

Bilagor……..……..……19

Bilaga 1. Frågelista enkät……..……..….19

Bilaga 2. Frågelista intervju……..……..……20

Inledning

Politik och politiskt engagemang ser annorlunda ut idag än det gjorde för 10, 20 och 50 år sedan, det är nästan alla överens om. Jeff Werner - professor i konstvetenskap - argumenterar för att vi idag lever i ett postdemokratiskt tillstånd. Postdemokrati, menar han, innebär att demokratins formella struktur - såsom fria val, yttrandefrihet och fri press - upprätthålls, men att de delvis har tömts på innehåll och vitalitet. I sin bok *Postdemokratisk kultur* (2008), skriver Werner att hotet mot demokratin framförallt tycks komma från urholkningen av det politiska engagemanget; gemene man är idag partipolitiskt passiv och folk är allmänt ointresserade av att diskutera politik på kafferaster eller över en öl. Sammankopplat med detta finns en allmänt utbredd oro i samhället om att unga idag inte är lika politiskt aktiva som tidigare generationer. Oron lutar sig på statistiskt stöd för att dagens ungdomar inte organiserar sig på samma sätt som tidigare generationer. Andelen unga som är partipolitiskt aktiva har till exempel minskat, liksom andelen ungdomar som är föreningsmedlemmar (Amnå, Ekström & Stattin, 2016, s.11). Men betyder en minskad andel aktiva ungdomar i partier och föreningar nödvändigtvis att det politiska engagemanget och intresset bland unga har minskat, eller uttrycks det bara på andra sätt, på andra arenor eller i andra former än tidigare…? En viktigt utmaning för såväl demokratins fortlevnad som för ungas lika rättigheter är att hitta metoder som fångar upp och befäster det engagemang och politiska intresse som finns bland unga idag.

Syfte och frågeställning

Denna rapport är ett lokalt försök till att kartlägga det politiska engagemang och intresse som finns bland ungdomar mellan 15-20 år på Hisingen. Rapporten fungerar som en sammanfattning av den undersökning som Ellinore Blendberg genomfört under sin praktik på Ungdomssatsningen Hisingen under hösten 2021. Förhoppningen är att undersökningens resultat ska kunna användas som ett underlag för vidare arbete med politisk delaktighet och ökat inflytande för unga. Genom att kartlägga det politiska intresset bland ungdomar på Hisingen - vilka frågor som är viktigast för dem, i vilka former de helst engagerar sig och vad som påverkar deras intresse - söker undersökningen synliggöra vilka vägar som bäst kan användas för att lokalt stärka ungas politiska röst.

Undersökningen syftar således till att synliggöra ungdomars rättigheter, möjligheter och eventuella hinder för politisk utveckling. Med ett lokalt fokus på Hisingen som geografiskt område har

undersökningen fokuserats kring ett antal frågor: Hur ser det politiska engagemanget och intresset ut bland ungdomar på Hisingen idag och i vilka former tar sig detta uttryck? Vilka faktorer och omständigheter påverkar ungdomars intresse för samhällsfrågor och politiskt deltagande?

Bakgrund

Undersökningen har sin bakgrund i politisk socialisationsforskning och, mer specifikt, i Erik Amnå, Mats Ekström och Håkan Stattins forskningsprogram *Politisk socialisation och aktörskap: Utvecklingen av ungdomars medborgerliga engagemang*. Forskningsprogrammet handlar om hur tonåringar och unga vuxna i vardagslivets sociala interaktioner utvecklat politiska värderingar, attityder, kunskaper och beteenden i Sverige under åren 2010-2015. I slutrapporten *Ungdomars politiska utveckling* (2016) presenterar Amnå, Ekström och Stattin forskningens resultat och däribland några viktiga slutsatser om olika faktorer som påverkar ungdomars politiska utveckling. Kopplingen mellan nyhetskonsumtion och ett ökat intresse för såväl samhället som politik nämns bland annat. Många ungdomar i studien uppgav till exempel att internationella och nationella kriser samt krig och hot låg bakom deras ökade intresse för samhällsfrågor. Rapporten nämner också vikten av politiska samtal i vardagslivet - ju oftare ungdomar talar om politik och samhällsfrågor desto mer fördelaktigt är det för olika aspekter av den politiska utvecklingen. Studien ger starkt stöd för att ungdomars deltagande i politiska samtal i vardagslivet bidrar i utvecklingen till centrala dimensioner av ett demokratiskt medborgarskap. De digitala nätverken och sociala mediernas inverkan på ungas politiska engagemang diskuteras också i rapporten. Studien visar att unga idag är aktiva i att söka politisk information och interaktion på digitala medier tack vare att trösklarna jämförelsevis är låga där, men samtidigt är det få ungdomar som producerar eget politiskt material liksom det är få som deltar i kollektiva politiska aktiviteter online.

I rapporten *Ungdomars politiska utveckling* formulerar också Amnå, Ekström och Stattin en begreppsapparat för att kunna analysera och fånga upp olika typer av politiskt deltagande och intresse i samtiden. Begreppsapparaten definierar fyra olika typer av unga medborgare: aktiva, standby, oengagerade och desillusionerade. Aktiva är de ungdomar som förknippar politik med något positivt. De är intresserade av samhällsfrågor och engagerar sig aktivt på olika sätt. De aktiva har också stor tilltro till de politiska institutionerna, en hög nyhetskonsumtion och diskuterar mer än de andra typerna politik i olika delar av sina vardagsliv. Typen standby ser mycket positivt på politik och är nöjda med hur den svenska demokratin fungerar. De är mer intresserade av samhälle,

nyheter och politik än alla de andra typerna, men de engagerar sig bara i vissa frågor. Standby-ungdomar har ofta planer om att bli aktiva i framtiden men är inaktiva i den stora institutionaliserade politiken för tillfället. Oengagerade kan beskrivas som passiva; de har inget större intresse för samhällsfrågor eller nyheter och de deltar inte i politiska aktiviteter. Oengagerade har inte särskilt stort förtroende till de politiska institutionerna, men trots detta är de inte heller anti-politiska i sina hållningar. Desillusionerade kan liksom de oengagerade beskrivas som passiva, men betraktas snarare som anti-politiska. De har ett varierat intresse för samhällsfrågor, men är i högsta grad ointresserade av politik och av att delta i politiska aktiviteter. Desillusionerade litar inte på de politiska institutionerna, systemen eller politikerna, och upplever inte heller att de kan påverka dem (Amnå, Ekström & Stattin, 2016).

Amnå, Ekström och Stattin diskuterar särskilt gruppen standby i rapporten. Upptäckten av denna karaktäristiskt identifierbara grupp är anmärkningsvärd, menar de, då den motsäger den allmänna dikotomin om passiva/aktiva medborgare. Standby är nämligen för aktiva för att kallas passiva, men för passiva för att kallas aktiva. Istället ger gruppen en mer rättvis återspegling av de nyanser och den komplexiteten som finns bland unga medborgare och deras politiska engagemang och deltagande.

Material och metod

Undersökningens material har inhämtats med hjälp av en intervju och en enkät. Enkäten skickades ut via Ungdomssatsningen Hisingens olika kanaler på sociala medier, och har kommunicerats ut via befintlig fritidsverksamhet såsom via Hisingens Ungdomsråd, Människan bakom uniformen och mötesplatsen på Myntgatan. Majoriteten av undersökningens informanter har alltså nåtts genom Ungdomssatsningens redan befintliga kanaler och nätverk, vilket har medfört begränsningar i vilka ungdomar som svarat och inte. Detta medför en risk att urvalet är tämligen homogent och att undersökningens resultat påverkats; många har till exempel nåtts via Hisingens ungdomsråd och därför vet vi på förhand att det är ungdomar som är intresserade av politik och samhällsfrågor. Undersökningens resultat bör därför ej ses som ett representativt urval för alla ungdomar på Hisingen och deras åsikter.

Av etiska hänsynstaganden är undersökningens deltagare anonymiserade.

Resultat

Enkät

Här nedan redovisas enkätens resultat fråga för fråga (alla enkätfrågor och svarsalternativ finns att se i sin helhet i *Bilaga 1)*. De frågor som haft fasta svarsalternativ presenteras med hjälp av diagram medan de frågor som haft öppna svar framförallt redovisas i textform.

Totalt svarade 20 personer på enkäten. Av de svarande var 11 personer tjejer, 8 killar och 1 annat alternativ/vill ej ange. Procentuellt ser könsfördelningen ut så här:

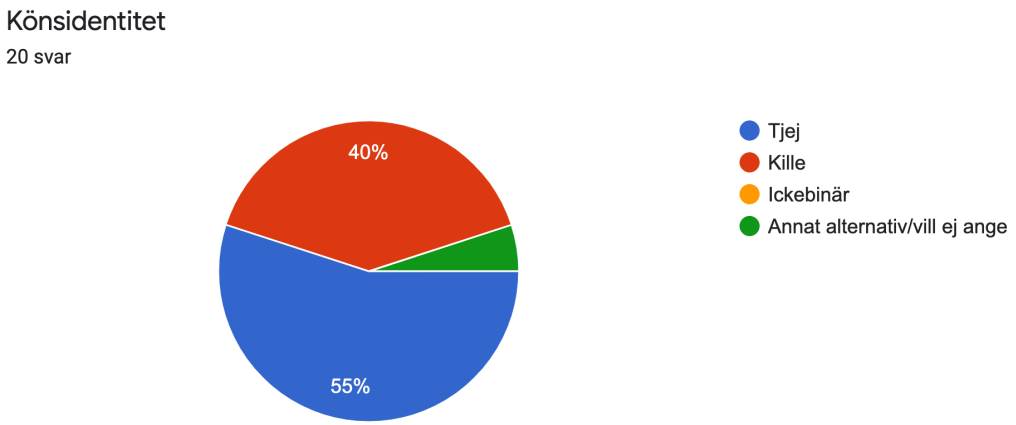

Åldersfördelningen av de svarande ser ut enligt diagrammet nedan:

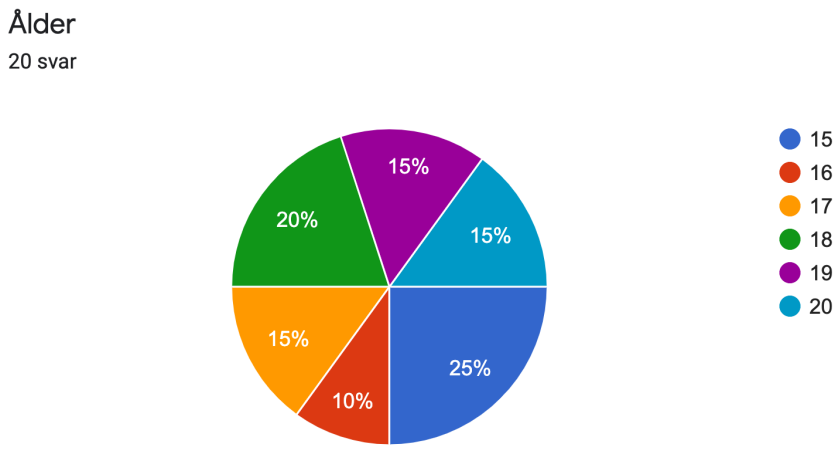

Förutom kön och ålder fick informanterna inledningsvis även svara på en fråga om vilket område de bor i. Av de 20 svarande uppgav 6 personer att de bor i Lundby, 4 personer i Biskopsgården, 2

vardera i Eriksberg, Torslanda och Norra Hisingen. 1 person svarade Kärra, 1 Hisingsbacka, 1 Sannegården och 1 person svarade kort och gott Hisingen.

Ungdomarna fick svara på hur (eller om) de tar del av nyheter. Det var möjligt att välja fler än ett svarsalternativ och totalt förekom 11 olika svarskombinationer. Alla svarande uppgav att de tar del av nyheter på minst ett sätt. Tabellen nedan visar svarsfrekvensen för de enskilda alternativen:

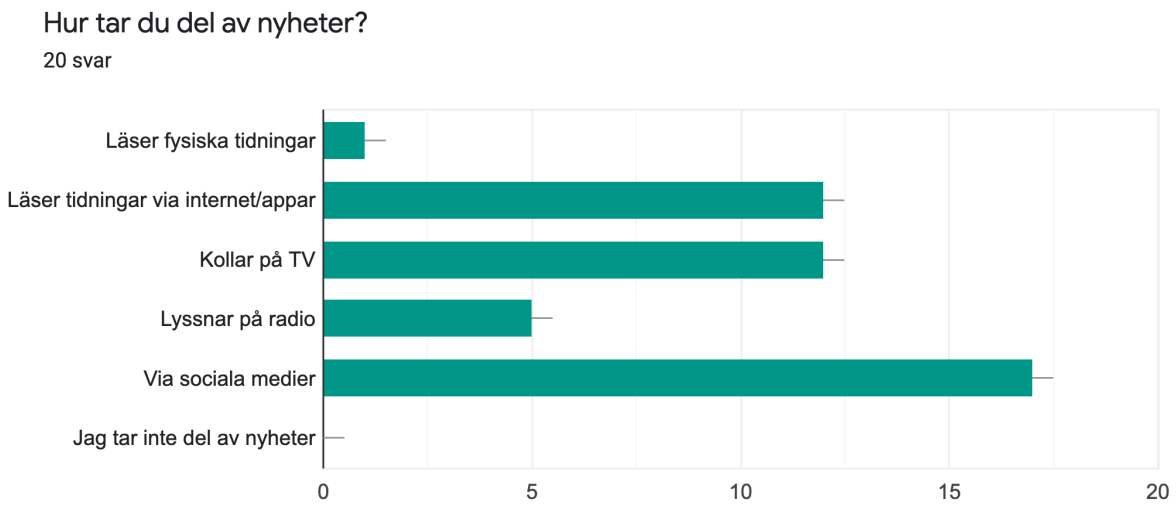

Följande fråga handlade om hur intresserad den svarande är av vad som händer i samhället på en skala 1-5, där 1 var *totalt ointresserad* och 5 *mycket intresserad*:

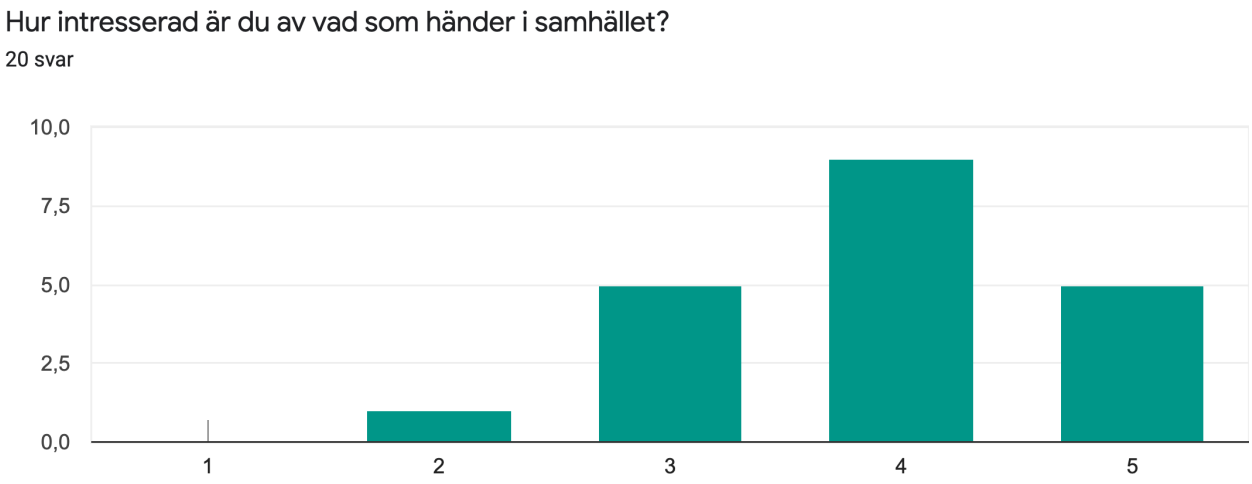

Frågan efter handlade om hur intresserad den svarande är av politik. Svaren utgick från en skala 1-5, där 1 var *totalt ointresserad* och 5 *mycket intresserad*. Resultatet redovisas i tabellen nedan:

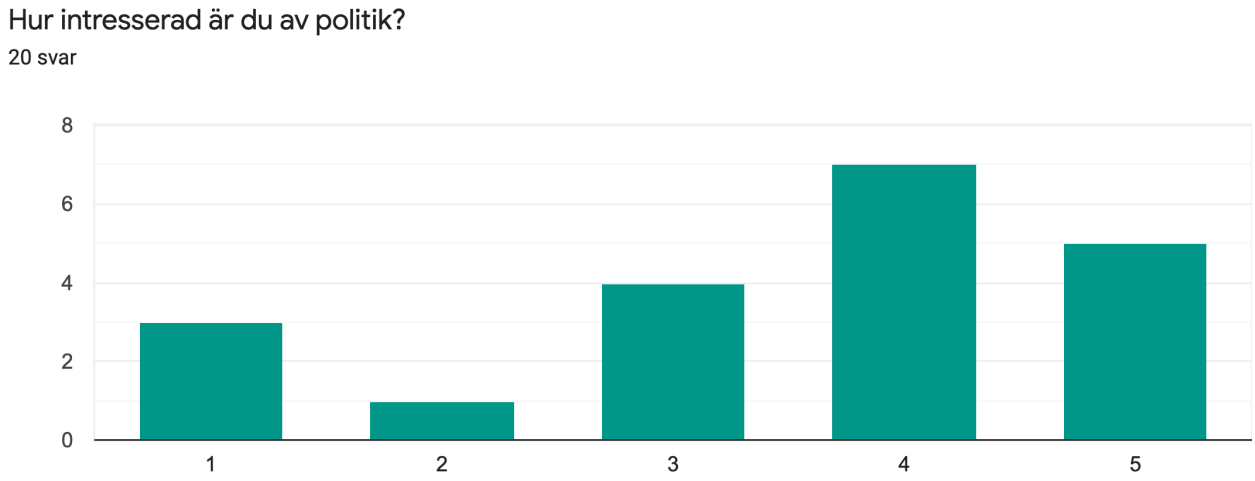

Nästa fråga handlade om hur aktiva ungdomarna själva anser att de är politiskt. Svaren utgick från en skala 1-5, där 1 var *inte alls aktiv* och 5 *mycket aktiv:*

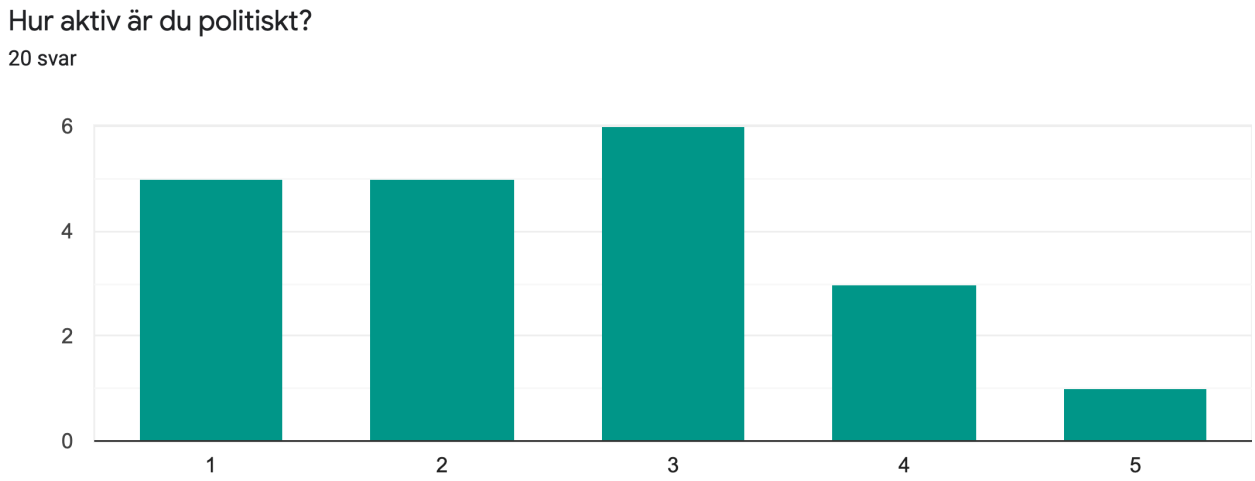

Nästkommande två frågor handlade om hur mycket unga känner att de kan påverka politiken respektive sin egna situation. Svaren utgick från en skala 1-5 där 1 var *inte alls* och 5 *mycket stor påverkan.* Om vi jämför de två tabellerna kan vi se att de flesta ungdomar upplever att de kan påverka sin egen situation i högre grad än vad de kan påverka politiken:

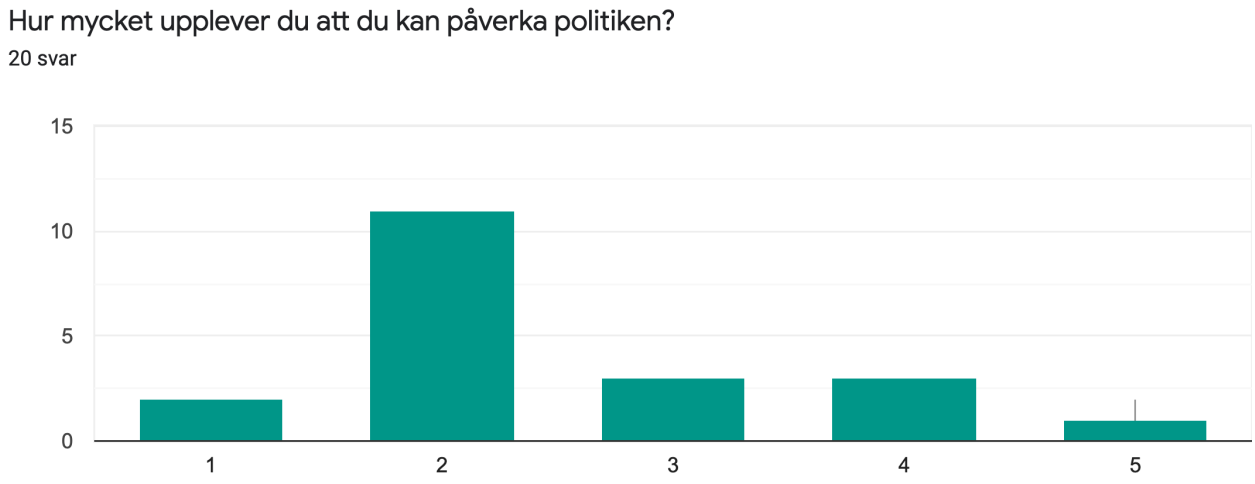

Tabellen nedan redovisar de ungas förtroende för det svenska politiska systemet, politikerna och institutionerna enligt en skala 1-5 där 1 var *inte alls*, och 5 var *mycket stort förtroende*:

Ungdomarna fick sedan svara på vilket eller vilka politiska områden de tycker är viktigast. Det var möjligt att välja fler än ett svarsalternativ och totalt förekom 20 olika svarskombinationer (med andra ord uppgav alla svarande unika kombinationer av alternativ). Om vi tittar på de enskilda svarsalternativen kan vi se att *Skola och utbildning* var det vanligaste svaret, tätt följt av *Klimatet* och *Jämställdhet.* Tabellen nedan redovisar alla svarsalternativ:

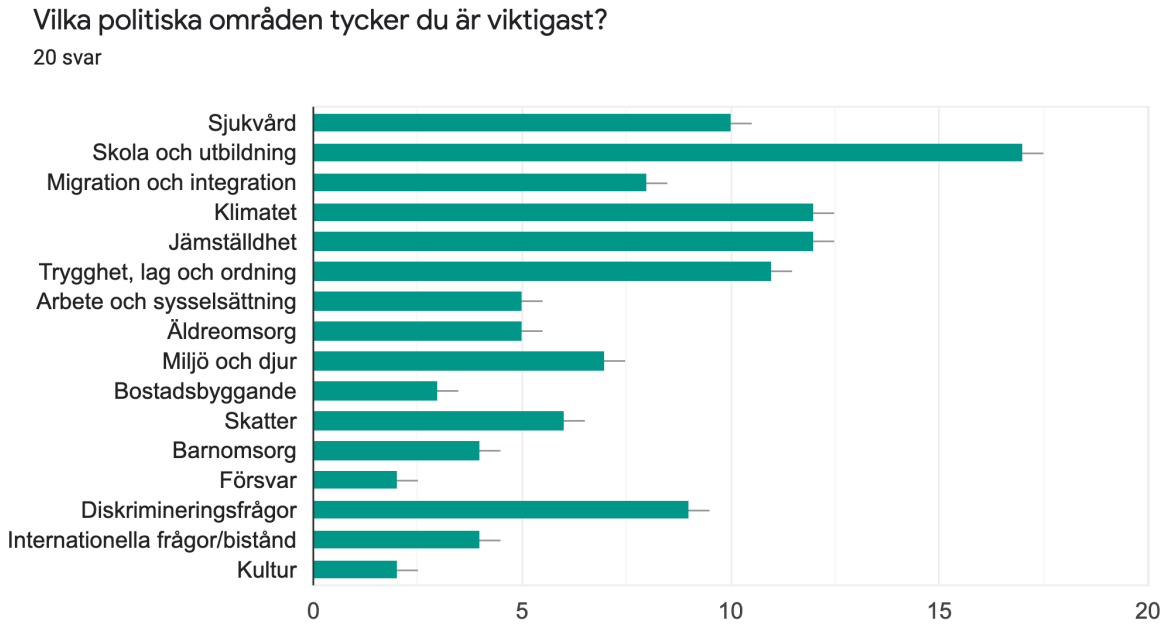

Följande fråga handlade om den svarandes intresse för samhällsfrågor eller politik förändrats under de senaste åren. Resultatet presenteras procentuellt i följande diagram:

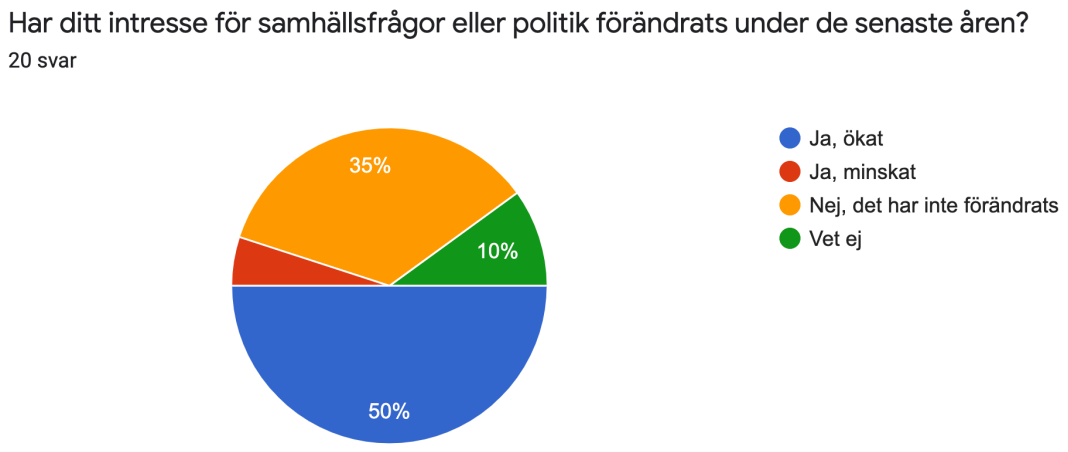

Frågan efter var frivillig och handlade om det skett någon händelse - till exempel i världen, Sverige eller den svarandes privatliv - som gjort att den blivit mer eller mindre intresserad av samhällsfrågor och politik. Totalt svarade 8 personer på frågan och av dem svarade 3 personer att de inte kunde komma på någon händelse. De fem som angav händelser nämnde bland annat sociala rörelsers internationella framväxt såsom *Black Lives Matter, Me too* och feminismen. Andra exempel på händelser som uppgavs var de senaste årens politiska läge i USA, ökat gatuvåld, svårigheter i att skaffa jobb, sexism och synlig diskriminering.

Tabellen nedan visar resultatet för de sammanhang som ungdomar uppger att de pratar om samhällsfrågor och politik i. Det var möjligt att välja fler än ett svarsalternativ på frågan:

Den sista frågan i enkäten handlade om de svarande gör några politiska ställningstaganden eller aktiviteter i sin vardag och i så fall vilka:

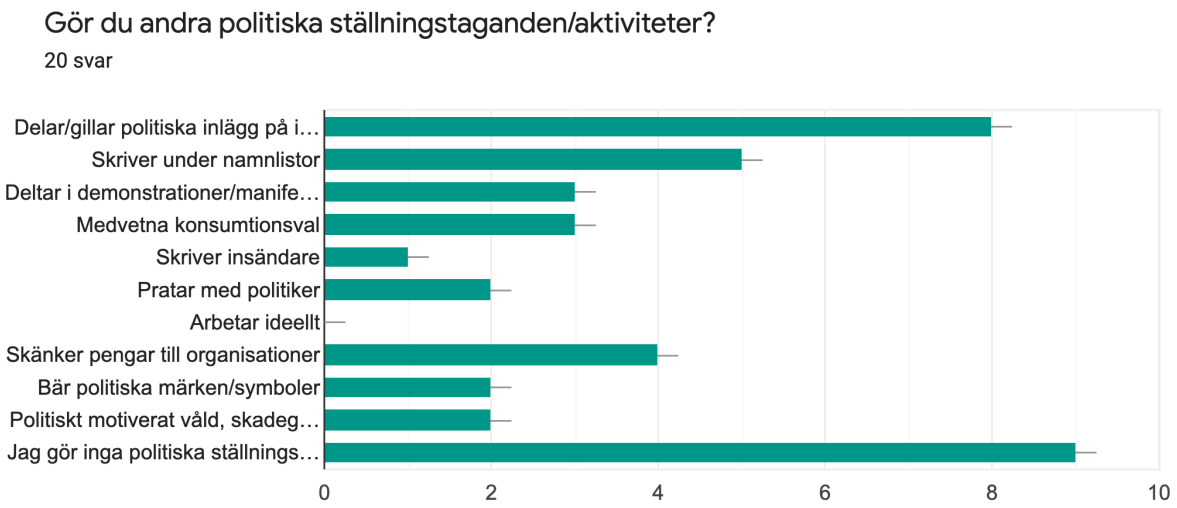

Intervju

Som ett komplement till enkäten genomfördes också en intervju. Intervjufrågorna stämde i mångt och mycket överens med enkätfrågorna och vice versa men tillät längre och mer uttömmande svar (intervjufrågorna finns att se i sin helhet i *Bilaga 2*). Personen jag intervjuade kallar jag nedan för Sara.

Sara är 15 år, identifierar sig som tjej och bor på Hisingen. Efter några inledande bakgrundsfrågor om Sara sätter vi igång intervjun genom några frågor om hur intresserad hon är av samhällsfrågor och politik på en skala 1-5 (där 1 är *totalt ointresserad* och 5 *mycket intresserad*). Sara uppskattar att hon är någonstans mellan tre och en halv och fyra intresserad av samhällsfrågor, och fyra av politik. Jag frågar hur aktiv hon anser sig själv vara politiskt. Inledningsvis svarar hon då ”*inte alls”*, men ändrar sig efter lite fundering till en trea på skalan 1-5. Jag undrar om hon röstar i de val hon får rösta i, till exempel valet till Ungdomsfullsmäktige. Sara svarar nej. Hon säger att det beror på att ingen har pratat med henne om ungdomsfullmäktige: ” *Jag vet typ inte ens vad det är.*” säger hon. Jag frågar Sara hur ofta hon pratar om samhällsfrågor och politik i sin vardag. Inte särskilt ofta, säger hon då. I skolan diskuterar de ibland med lärare eller på samhällslektioner, och hemma med sina syskon diskuterar Sara politik stundtals, men hon upplever till exempel inte att ungdomar idag pratar om politik med sina vänner särskilt mycket.

Jag frågar Sara om hur hennes förtroende för det svenska politiska systemet och politikerna ser ut.

Hon svarar att hennes tilltro till politiken är låg; hon litar till exempel väldigt lite på politiker. Sara menar att de varken verkar lyssna eller ta till sig det som kommuniceras till dem. Således upplever Sara inte heller att hennes egna möjligheter att påverka politiken är särskilt stora. Däremot känner hon att hon kan påverka sin egna situation i mycket högre utsträckning.

Vi går därefter vidare till lite mer öppna frågor. Jag undrar vilka politiska områden och samhällsfrågor som Sara tycker är viktigast. Hon svarar: ”*Sjukvård, det tycker jag är jättejätteviktigt. Alltså jag tycker allt är viktigt om jag ska vara ärlig. Ungdomar och fritid, det är det jag är mer liksom engagerad i, för att jag är själv det och jag vet mer, jag har mer erfarenhet i just det ämnet. Kultur… Ja, jämställdhet, trygghet och skola, sjukvård tror jag är det viktigaste för mig.”*. Jag frågar om Saras intresse för samhällsfrågor och politik förändrats under de senaste åren. Hon svarar att hennes intresse ökat ju äldre hon blivit. ”*Ja faktiskt, när jag var yngre visste jag inte så mycket. Jag trodde allting sköttes av politiker och så. Nu så är jag mer engagerad för jag ser hur samhället är.*” Sara menar att ju äldre hon blivit desto mer har hon sett hur olika människor behandlas orättvist och hur lite politiker gör för att förändra det. Hon hänvisar till rasistiska händelser som skett i USA och i Sverige de senaste åren; till exempel ett videoklipp som spreds i nyheterna och på sociala medier på en vakt som oprovocerat slår en utländsk kvinna. ”*Det är typ några händelser som gör att jag tänker efter, typ är det verkligen så människor behandlas i världen och tänk hur många… Det här är ju grejer som inte har tystats ner, men tänk det som har tystasts ner, det är ju ännu fler. Så, det är jättemycket som händer i världen som vi inte ens får veta. Och den tanken som jag har om det här - att vi inte får reda på allting - det gör mig också mer skeptisk, typ vad är det som händer… Och därför blir jag mer engagerad i politik och sånt.*”, säger Sara. Media och nyheter visar hur orättvist samhället är, och det gör att hennes intresse för politik och samhällsfrågor ökar. Saras politiska engagemang menar hon grundar sig i hennes medkänsla för andra människor och sin vilja att förändra de ojämlikheter som finns. Demokrati är viktigt, säger hon, och alla ska ha lika mycket rätt att yttra sin åsikt.

Slutdiskussion

Syftet med undersökningen var att synliggöra ungdomars rättigheter, möjligheter och eventuella hinder för politisk utveckling. Vidare var syftet att undersöka hur det politiska engagemanget och intresset ser ut bland ungdomar på Hisingen idag och i vilka former detta tar sig uttryck, samt vilka faktorer och omständigheter som påverkar ungdomars intresse för samhällsfrågor och politiskt deltagande.

Hur ser då det politiska intresset och engagemanget ut bland unga på Hisingen idag? Vi återkopplar undersökningen till de 4 olika typerna av medborgarskap - aktiva, standby, oengagerade och desillusionerade - som Amnå, Ekström och Stattin identifierat för att få ett så konkret svar på frågan som möjligt. Genom att titta på de enskilda personernas svar och analysera mönstren för deras intresse, aktivitet, nyhetskonsumtion och förtroende för politiken (bland annat) kan vi tyda hur det politiska deltagandet och engagemanget ser ut bland unga på Hisingen. Av de 21 medverkande i undersökningen kan 8 personer (enligt ovanstående faktorer) tolkas som aktiva. Vidare kan 9 personer kategoriseras som standby, 2 som oengagerade och 2 som desillusionerade. Grupperna är i allra högsta grad heterogena; bland de olika medborgartyperna finns inga särskilda mönster att urskilja gällande kön, ålder eller vilket område ungdomarna bor i.

Standby är alltså den vanligaste typen av unga medborgare enligt undersökningen, tätt följt av gruppen aktiva. Mycket tyder således på att det politiska och samhälleliga intresset är stort bland unga på Hisingen, även om alla inte alltid engagerar sig politiskt. Hälften av de svarande i undersökningen uppger dessutom att deras intresse ökat de senaste åren. Den stora förekomsten av standby-ungdomar kan dessutom sägas motsäga föreställningen om att demokratin skulle vara i kris för att gemene man är partipolitiskt passiv. Amnå, Ekström och Stattin skriver: ”*En annan av våra studier visar att det tycks finnas ett generellt samband mellan förekomsten av standby-medborgare och ett högt förtroende för demokratin och de politiska institutionerna även i andra mogna demokratier. Det tyder i så fall på att den starka demokratin vilar på en ironi: ju mer välskötta demokratierna är, desto mer obenägna blir dess medborgare att aktivera sig.*” (Amnå, Ekström & Stattin, 2016, s.98-99). Det behöver därför inte vara särskilt bekymmersamt att 45% av ungdomarna i undersökningen svarat att de inte gör några politiska ställningstaganden eller aktiviteter.

Det viktigaste politiska området för de ungdomar som deltagit i undersökningen är överlägset skola

och utbildning. Med tanke på att majoriteten av ungdomarna som svarat fortfarande går i skolan är det inte förvånande att det området framstår som mest relevant. Andra områden som framkommer som viktiga i undersökningen är jämställdhet, klimatfrågor, sjukvård samt trygghet, lag och ordning.

Vilka faktorer och omständigheter påverkar då ungdomars intresse för samhällsfrågor och politiskt deltagande? Med hjälp av enkäten kan vi se att intresset för samhällsfrågor är större än det politiska intresset - men eftersom enkäten aldrig definierade var gränsen går för vad som är en samhällsfråga och vad som är en politisk fråga var det också upp till ungdomarna själva att tolka de två. En möjlig förklaring till varför ungdomar uppger att deras intresse för samhällsfrågor är större än deras intresse för politik tänker jag har att göra med de konnotationer som ordet politik för med sig. John Wall skriver i *Can democracy represent children? Toward a politics of difference* (2012) att den moderna politiska filosofin länge har definierat demokratin som en principiellt vuxen arena, där deltagande kräver kompetenta, rationella och självständiga vuxna medborgare. Konceptualisering av politik enligt dessa normer leder således till en exkludering av barn och unga (till exempel genom rösträtten vid 18-års ålder) och att barn och unga, per definition, inte tolkas som politiska subjekt eller fullvärdiga medborgare eftersom de inte är självständiga eller kompetenta enligt vuxna normer (Wall, 2012, s.87). Normer som dessa gör att ungdomar sällan uppfattas som politiskt intresserade eller engagerade på ett jämlikt, inkluderande sätt. I förlängningen skapar dessa normer också hinder för ungdomar själva att utveckla ett politiskt intresse och engagemang (eftersom de helt enkelt inte förväntas göra det av omvärlden), liksom att tolka det intresse de har som just ett intresse för politik. Gränsen mellan vad som är en samhällsfråga och vad som är en politisk fråga är godtycklig, och skillnaden i svar på de två frågorna skulle således kunna härledas till dessa normer och maktstrukturer. Resonemanget är också relevant om vi kollar på det låga genomsnittssvaret på frågan ”*Hur mycket upplever du att du kan påverka politiken?”*. Det är inte särskilt förvånande att så många unga upplever att deras möjligheter att påverka politiken är små i ett system som per definition exkluderar dem.

Amnå, Ekström och Stattin identifierar i sin forskning ytterligare faktorer som påverkar ungas politiska utveckling: nyhetskonsumtion, politiska samtal i vardagen samt internet och sociala medier är några de diskuterar specifikt. Ju mer ungdomar konsumerar nyheter desto mer intresserade verkar de bli av politik och vice versa skriver Amnå, Ekström och Stattin. Resonemanget återfinns i denna undersökning och exemplifieras specifikt i frågan om det skett

någon händelse som gjort att ungdomarna blivit mer eller mindre intresserade av samhällsfrågor och politik de senaste åren. Många av de som svarat på denna fråga har gett exempel på internationella händelser som fått mycket medialt utrymme, såsom *Black Lives Matter*, *Me too*-rörelsen eller det politiska läget i USA. I intervjun uttrycker informanten ordagrant att media påverkat hennes intresse för politik; det är medias och nyheters porträtteringen av orättvisor och ojämlikheter i världen som gjort att hennes intresse för samhällsfrågor ökat de senaste åren. Stora mediala händelser och internationella rörelser påverkar alltså hur intresserade ungdomar bosatta på Hisingen är av politik. Hur tar då unga del av dessa mediala händelser och nyheter? Undersökningen visar att det överlägset vanligaste alternativet för unga att läsa nyheter på är via sociala medier. Således är också internet och digitala medier en betydande faktor för ungdomars politiska utveckling.

Amnå, Ekström och Stattin skriver att internet och sociala medier är viktiga för ungas politiska utveckling då tröskeln för att söka politisk information och att interagera är låg på digitala medier. Detta syns i undersökningen både när det gäller nyhetskonsumtion, som nämnt ovan, men också om vi kollar på den enkätfråga som undersöker om ungdomar göra några politiska ställningstaganden eller aktiviteter i sin vardag. Av de som svarat att de gör politiska ställningstaganden eller aktiviteter var just svaret *Delar/gillar politiska inlägg på internet* den vanligaste formen för detta. Det nästkommande två vanligaste alternativen var *Skriver under namnlistor* och *Skänker pengar till organisationer*; två aktiviteter som idag huvudsakligen sker med hjälp av internet. De tre vanligaste formerna för politiska aktiviteter och ställningstaganden bland undersökningens svarande är alltså sådant som tar plats på eller via internet. Såväl formen som arenan för politiskt engagemang bland Hisingens ungdomar kan således sägas vara övervägande baserat på internet och sociala medier.

Undersökningen ställde frågan *I vilka sammanhang pratar du om samhällsfrågor och politik?* Frågan är sammankopplad med den tredje faktor som Amnå, Ekström och Stattin diskuterar i sin forskning: vikten av politiska samtal i vardagen. Ju mer ungdomar diskuterar politik och samhällsfrågor i vardagen desto mer fördelaktigt är det för deras politiska utveckling och demokratiska medborgarskap. Således är det positivt att 19 av de 21 personer som deltagit i undersökningen svarat att de pratar om politik i minst ett vardagligt sammanhang. Liksom informanten säger i vår intervju sker majoriteten av de politiska samtalen i skolan enligt undersökningen. Skolan måste därför ses som en viktig arena för ungdomars politiska utveckling. Andra sammanhang där unga ofta diskuterar politik i är enligt undersökningen med kompisar, i hemmet med familj och anhöriga samt på sociala medier och internet. En stor del av ungas politiska

samtal (och således deras politiska utveckling) tar på det sättet också plats på ungdomarnas fritid, men då sällan i uppstyrda former såsom i en förening, ett parti, i ett ungdomsråd, i ungdomsfullmäktige eller liknande.

Undersökningen har lyckats identifiera hur det politiska intresset och engagemanget ser ut bland unga mellan 15-20 bosatta på Hisingen idag; vilka frågor som är viktiga för dem, i vilka former de helst engagerar sig och i vilka sociala situationer och kontexter de diskuterar politik, för att ge några exempel. Undersökningen har också lyckats urskilja några faktorer som påverkar ungas politiska utveckling. Men undersökningens resultat väcker också frågor: Hur kan vi fånga upp åsikter från de ungdomar som diskuterar politik på sin fritid men som inte vill göra det i uppstyrda former eller verksamheter? Hur kan vi få flera unga att känna att de kan påverka politiken även om de inte får rösta i allmänna val eller har ett självklart utrymme i den institutionaliserade politiken? Och hur kan vi ifrågasätta de maktstrukturer och normer som leder till politisk exkludering av barn och unga? Det är inga lätta frågor att svara på, men förhoppningen är att undersökningen ska kunna användas som en språngbräda för vidare diskussioner om ungas politiska möjligheter och i förlängningen öka ungdomars inflytande, delaktighet och lika rättigheter.

Källförteckning

Amnå, Erik, Ekström, Mats & Stattin, Håkan (2016). *Ungdomars politiska utveckling. Slutrapport från ett forskningsprogram*. Stockholm: Makadam Förlag.

Wall, John (2012). ”Can democracy represent children? Towards a politics of difference” I *Childhood* 19 (1).

Werner, Jeff (2018). *Postdemokratisk kultur.* [Möklinta]: Gidlunds förlag

Bilagor

Bilaga 1. Frågelista, enkät

1. Könsidentitet

Tjej/kille/ickebinär/annat alternativ - vill ej ange

2. Ålder

15/16/17/18/19/20

3. Vilket område bor du i?

Öppen fråga

4. Hur intresserad är du av vad som händer i samhället? (Skala 1-5)

Totalt ointresserad - Mycket intresserad

5. Hur tar du del av nyheter?

Läser fysiska tidningar/läser tidningar via internet eller appar/kollar på TV/lyssnar på radio/via sociala medier/jag tar inte del av nyheter/annat…

6. Hur intresserad är du av politik? (Skala 1-5)

Totalt ointresserad - Mycket intresserad

7. Hur aktiv är du politiskt? (Skala 1-5)

Inte alls - Mycket aktiv

8. Hur stort förtroende har du till det svenska politiska systemet, institutionerna och politikerna? (Skala 1-5)

Inte alls - mycket stort förtroende

9. Hur mycket upplever du att du kan påverka politiken? (Skala 1-5)

Inte alls - mycket stor påverkan

10. Hur mycket upplever du att du kan påverka din egna situation? (Skala 1-5)

Inte alls - mycket stor påverkan

11. Vilka politiska områden tycker du är viktigast?

Sjukvård/skola och utbildning/migration och integration/klimatet/jämställdhet/trygghet, lag och ordning/arbete och sysselsättning/äldreomsorg/miljö och djur/bostadsbyggande/skatter/barnomsorg/ försvar/diskrimineringsfrågor/internationella frågor & bistånd/kultur

12. Har ditt intresse för samhällsfrågor eller politik förändrats under de senaste åren?

Ja, ökat/ja, minskat/nej, det har inte förändrats/vet ej

13. Har det skett något - till exempel någon händelse i världen, Sverige eller ditt privatliv - under de senaste åren som gjort att du blivit mer eller mindre intresserad av samhällsfrågor och politik?

Öppen fråga

14. I vilka sammanhang pratar du om samhällsfrågor och politik?

I skolan/i hemmet med familj och anhöriga/med kompisar/på sociala medier och internet/i förening eller parti/i elevråd, ungdomsråd, ungdomsfullmäktige eller liknande/inga sammanhang/annat…

15. Gör du andra politiska ställningstaganden/aktiviteter?

Delar eller gillar politiska inlägg på internet/skriver under namnlistor/deltar i demonstrationer eller manifestationer/medvetna konsumtionsval/skriver insändare/pratar med politiker/arbetar ideellt/ skänker pengar till organisationer/bär politiska märken eller symboler/politiskt motiverat våld, skadegörelse eller civil olydnad/jag gör inte politiska ställningstaganden/annat…

Bilaga 2. Frågelista intervju

Inledande frågor

1. Vad har du för könsidentitet?

2. Hur gammal är du?

3. Vilket område bor du i?

4. Vad gör dina föräldrar?

5. Vad har du för fritidsintressen?

Skala 1-5 (1 totalt ointresserad - 5 mycket intresserad)

6. Hur intresserad är du av vad som händer i samhället?

7. Hur intresserad är du av politik?

8. Hur aktiv anser du dig själv vara politiskt?

9. Hur stor tilltro har du till det svenska politiska systemet, politikerna och institutionerna?

10. Hur mycket upplever du att du kan påverka politiken?

11. Hur mycket upplever du att du kan påverka din egna situation?

Öppna frågor

12. Vilka samhällsfrågor/politiska områden tycker du är viktigast?

13. Har ditt intresse för samhällsfrågor och/eller politik förändrats under de senaste åren? På vilket sätt?

14. Har det skett något - någon händelse i världen, Sverige, ditt privatliv, skolan tex - under de senaste åren som gjort att du blivit mer eller mindre intresserad av samhällsfrågor och politik?

15. Tar du del av nyheter, och i så fall hur?

16. Hur ofta pratar du om samhällsfrågor och politik i din vardag?

17. I vilka sammanhang (med vem) pratar du om samhällsfrågor och/eller politik?

18. Är du med i någon frivillig förening, parti eller annat forum som diskuterar samhällsfrågor och/ eller politik?

19. Röstar du i de val du får rösta i? Tex UF, kyrkoval, allmänna val?

20. Gör du andra politiska ställningstagande/aktiviteter i din vardag?

21. Vad tror du att ditt politiska intresse (eller ointresse) beror på? Hur startade det och vad driver det?

22. Har du något övrigt du vill tillägga?